

УДК 94 (477.83/.86)

Ігор Пилипів*Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту
Тернопільського національного економічного університету***Тетяна Горан***Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
факультет історії, політології та міжнародних відносин***ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКІ МОНАШІ СПІЛЬНОТИ ПЕРЕМИШЛЬСЬКОЇ
ЕПАРХІЇ В МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД (1919-1939 РР.)**

У статті проаналізовано діяльність греко-католицьких монаших спільнот Перемишльської єпархії у міжвоєнний період. Встановлено, що в процесі піднесення релігійного духу українського народу особливу роль відігравали василіяни, які знаходилися під безпосередньою опікою владика Й. Коциловського та велику увагу звертали на душпастирську і виховну діяльність. Охарактеризовано діяльність жіночих згромаджень, найчисельнішим з яких було Згромадження Сестер Служебниць Непорочної Діви Марії. Встановлено, що під духовним проводом єпископа Й. Коциловського діяло Згромадження св. Йосифа, яке проводило активну виховну та благодійну діяльність.

Ключові слова: *Греко-католицька церква, Перемишльська єпархія Згромадження, Чин Святого Василя Великого, монастир.*

Офіційна легалізація, розвиток внутрішньої структури УГКЦ та піднесення її до «всеукраїнської дійсності» сприяли відновленню діяльності монаших чинів та згромаджень, які відіграють велику роль у духовно-культурному житті українців. На сьогоднішній день в Україні діє 9 чоловічих чинів та згромаджень, які нараховують 675 членів, з них 62 новики та 77 кандидатів, а також 18 жіночих монаших спільнот [17].

Темі греко-католицького жіночого чернецтва Станиславівської єпархії присвятила свою дисертацію І. Стасюк [16]. Дисертаційне дослідження О. Маслій [12] розкриває розвиток та діяльність жіночих чернечих спільнот УГКЦ у період підпілля. Окремі розвідки історії ЧСВВ та Згромадження Сестер Служебниць присвятили діаспорні історики Церкви. Так, А. Великий на основі свідчень Сестер Служебниць, споминів очевидців та історичних документів намагається відтворити історію Згромадження від початку його існування [4]. Виховну діяльність Сестер Василіянок аналізує у своїй праці С. Цьорох [18]. Проблема розвитку та діяльності монаших чинів і згромаджень адміністративно-канонічної одиниці Греко-Католицької Церкви – Перемишльської єпархії – надалі залишається не достатньо дослідженою.

Метою даного дослідження є комплексний аналіз діяльності греко-католицьких монаших спільнот Перемишльської єпархії у період між двома світовими війнами.

За даними М. Гайковського у Галицькій митрополії у період Другої Речі Посполитої діяли чоловічі монаші спільноти, а саме Чин святого Василя

Великого, Згромадження святого Теодора Студита, Чин Найсвятішого Ізбавителя, або Отців Редемптористів, а також жіночі – Згромадження Сестер Василіянок, Згромадження Сестер Мироносиць, Сестер Службниць, Сестер святого Йосифа та Сестер святих Вінкентія і Павла [6, с. 36-37].

У документах з кінця XI ст. говориться про початок монашого життя над Сяном (Перемиська або Перемишльська земля), а саме, мова іде про монастир св. Миколая на Засянні та Спаса на Гарбарах. Багато згадок про василіанські монастирі відносяться до XVII ст., зокрема, в документах 1617 р. згадується про Свято-Троїцький монастир у Перемишлі. Варто зазначити, що другу половину XVII ст. називають «золотою добою» Василіянського Чину, адже в цей час діяло 155 василіянських монастирів, в яких перебувало 1235 ченців [8, с.34]. Однак, з приходом у Галичину австрійської влади монаше життя призупинилося майже на пів століття, аж доки за сприяння єпископа К. Чеховича у 1913 р. до Перемишля не прибули Василіяни з Добромиля та відновили свою діяльність на території єпархії [3].

У 20-30-их рр. XX ст. Василіянський Чин переживав піднесення у своєму розвитку. За цей період було проведено дві Провінційні Капітули у 1920 р. та 1926 р., які передували Генеральній Капітулі. На четвертій Провінційній Капітулі 1920 р. (перші три Капітули відбулися у 1906 р., 1909 р., і 1917 р.) протоігуменом Галицької Провінції було обрано о. Анастасія Калиша (1875-1930), який змінив на посаді о. Платоніда Філяса (1864-1930). Крім виборів члени Капітули обговорили нагальні питання, які стосувалися внутрішнього життя провінції, а також підписали угоду щодо втілення ідей Добромильської реформи 1882 р. на Закарпатті. У міжвоєнний період було відновлено вивезені у роки Першої світової війни Крехівську бібліотеку та архів, а також друкарню у Жовкві. У цей час виходить друком перший випуск наукового журналу «Записки Чина св. Василя Великого» (1924 р.), в якому мали змогу публікувати свої праці як оо. Василіяни так і українські та зарубіжні вчені. Серед найвідоміших науковців можна виділити Б. Барвінського, І. Крип'якевича, І. Огієнка, С. Томашівського та ін.[11]. У 1926 р. у Жовкві було скликано П'яту Провінційну Капітулу, на якій протоігуменом знову обрано о. А. Калиша. Результатом даної Капітули став дозвіл Апостольського Престолу на введення в Чині гідності архімандрита. Отже, оо. Василіяни у міжвоєнний період зуміли відновити свою діяльність, налагодити душпастирську, виховну, місіонерську працю, а також розгорнути широку видавничу та наукову діяльність.

Достатньо інформації про діяльність монаших чинів і згромаджень Перемишльської єпархії надають шематизми, які виходили у період між двома світовими війнами. На окрему увагу заслуговує той факт, що єпископ Йосафат Коциловський дуже високо цінував працю монахів і монахинь у своїй єпархії, тому особливо опікувався чоловічими та жіночими монастирями. Звичайно, що у його василіянському серці перше місце займали монастирі його св. Чину. Згідно з шематизмом 1914 р. у Перемишльській єпархії діяло 7 монастирів, у яких перебувало 37

ієромонахів, 98 братів, схоластів та новиків [19, с. 384]. У 1928 р. у Перемишльській єпархії діяло 11 монастирів ЧСВВ [20, с. 394], а у 1930 р. – 8 монастирів [21, с. 226-227], а саме монастир святого священномученика Йосафата у Буковій, монастир святого Онуфрія в Добромилі (XVI ст.), монастир Пресвятої Трійці у Дрогобичі (буд. XVII-XIX ст.), монастир Родження Христового у Жовкві (XVII ст.), монастир святого Николая у Крехові (XVII ст.), монастир святого Георгія у Кристинополі, монастир святого Онуфрія у Лаврові та монастир состр. Пр. Богородиці в Перемишлі.

Цікавою для нас є історія монастиря святого Онуфрія у Добромилі, з якою пов'язане проведення так званої Добромильської реформи. Як зазначає І. М. Стасюк, на початку XIX ст. греко-католицьке монашество переживало кризовий період, зумовлений релігійними реформами австрійської влади в 70-80-их рр. XVIII ст. [16]. Відтак, постала необхідність реформування внутрішньої структури монастирів. Саме монастир св. Онуфрія у Добромилі став осередком відновленого у XIX ст. Чину святого Василя Великого. З ініціативи та під проводом оо. єзуїтів, які тимчасово перейняли адміністрування новіціят, розпочалася та була проведена Добромильська реформа, що внесла докорінні зміни у структуру греко-католицького чернецтва. Так, було створено один на всю Галичину новіціят, а новики виховувалися у дусі установ св. Василя Великого і митрополита Й. Рутського, вивчали всі церковні обряди та церемонії. Проведення реформи передбачало вихід оо. Василіян з-під юрисдикції єпископів і митрополитів та їхнє підпорядкування Ватикану. Тобто, Добромильська реформа започаткувала нову епоху в історії Галицької провінції та сприяла піднесенню та розквіту Василіянського Чину.

З монастирем св. Онуфрія пов'язана також доля митрополита ГКЦ Андрея Шептицького, який розпочав тут своє служіння церкві. Перша світова війна завдала значної шкоди монастирю, який так і не зміг відновити повноцінну діяльність. До кінця 30-их рр. XX ст. у монастирі перебувало 8 ченців та 28 схоластиків [20; 21; 22]. Збільшення кількості схоластиків, на нашу думку, було пов'язане з реформуванням внутрішньої структури монастиря ігуменом о. Йосифом Лабаєм, який запровадив філософські, а згодом вищі гімназійні студії Чину. У міжвоєнний період ігуменами монастиря святого Онуфрія у Добромилі були о. Йосафат Лабай, о. Мелетій Ланчина, о. Йосиф Загвайський, о. Йосафат Федорик, о. Нікон Горечко.

Протягом 24 червня – 1 липня 1931 р. у Добромильському монастирі проходила Генеральна Капітула, в якій взяло участь 28 отців. На цій Капітулі було вперше було обрано архімандрита, яким став о. Діонісій Ткачук. Окрім того, було створено ряд провінцій, за рахунок чого Галицька Провінція у кінці 1931 р. нараховувала 17 монастирів, що на 8 монастирів менше, аніж на початку 1931 р. [13, с. 357]. У 1932 р. у монастирі св. Онуфрія у Добромилі відбулася перша, після створення Генеральної Курії, Капітула, а у 1935 р. у Жовкві скликано Другу Провінційну Капітулу.

Монастир св. о. Миколая у Крехові самі оо. Василияни назвали школою чернечого життя [2, с. 61]. Дослідник історії Чину святого Василя Великого о. Михайло Ваврик (1908-1984) в одній з своїх чисельних праць, присвячених василіянам, написав: «... крехівська обитель для молодших Василиян, що вже вступили до Чину по 1902 р., є першою незабутньою духовної школою, що до неї кожний із них входив із своєрідним острахом, а згодом прив'язався дитинним почуттям святої любови на все життя» [2, с. 62]. Майбутні ченці перебували у Крехівському монастирі два роки. За цей час вони намагалися пізнати себе та зрозуміти чи готові до чернечого життя, а також готувалися до складання монаших обітниць, убогості, чистоти та послуху. Після закінчення двохрічного терміну вони покидали свою обитель, відправлялися на службу в інші монастирі, або ж продовжували навчання у духовних семінаріях [5].

У Крехівському монастирі розпочав своє служіння Церкві та Богу Йосафат Коциловський. У 1911 р. він вступив до Василиянського Чину на новіціят до Крехова, де у 1913 р. склав монаші обітниці. Ставши єпископом Йосафат Коциловський часто «прибував на цей святомиколаївський відпуст до улюбленого крехівського монастиря і своєю величною архиєрейською появою та відправою заворожував багатотисячні маси» [2, с. 64].

Велику увагу Василияни приділяли душпастирській та виховній діяльності, сприяючи таким чином моральному, духовному та зрештою і національному піднесенню українського народу. Нерідко Василияни співпрацювали з церковними товариствами, зокрема Апостольством Молитви та Марійськими Дружинами, переслідуючи спільну мету – поглиблення релігійного світогляду та «обучення та вишколення народу» [8, с. 38]. Практикували оо. Василияни також місії та реколекції, проведення яких сприяло відновленню релігійного життя єпархії, а також радо приймали у своїх обителях єпископа Й. Коциловського. Щороку свої восьмиденні реколекції владика відправляв у котромусь із василіянських монастирів. Проведення місій та реколекцій було спрямоване в першу чергу на виховання молоді, яка була рушійною силою подальшого суспільного розвитку та розквіту.

Беручи до уваги той факт, що після Добромільської реформи монастирі були вилучені з-під юрисдикції єпископа та підпорядковувалися безпосередньо Римському Апостольському Престолу, варто відзначити, що Василияни завжди підтримували владика у всіх його починаннях, які були спрямовані на піднесення національного життя у єпархії. О. Ісидор Патрило, ЧСВВ так охарактеризував відновлений у міжвоєнний період Василиянський Чин: «... Василияни радо приймалися до обслуговування парафій та спішили з усякою душпастирською допомогою не тільки Владикам, але теж і священикам та всім, хто їх про це просив» [8, с. 40].

Нерідко ігумени василіянських монастирів обговорювали та вирішували питання, які стосувалися внутрішнього життя Чину з єпископом Й. Коциловським. Як відомо, після проведення Добромільської реформи

часто виникало питання дотримання постів. Єзуїти, які фактично очолили її проведення, наполягали на відмові від строгих постів, адже ті шкодять здоров'ю новиків. З релігійної точки зору піст, як особлива форма аскетизму, а саме до такого способу життя прагнули монахи, допомагала тренувати душу, тіло на шляху до спасіння. Однак, нерідко, здоров'я ченців, особливо новиків, які тільки розпочинали свій шлях до аскетичного способу життя, не дозволяло дотримуватися строгого посту. Традиція відмови від постів простежується і у міжвоєнний період. Наприклад, ігумен монастиря оо. Василян у Добромилі о. Йосафат Лабай (1865-1962) 6 серпня 1931 р. звернувся до Єпископського Ординарія з проханням «о ласкаве звільнення від посту в день Преображення Господа Н. І. Христа всіх, що є в монастирі і тих що будуть на відпусті», на яке отримав позитивну відповідь [1, к. 401]. Такі звернення надходили до єпископа надзвичайно часто, що було пов'язано, в першу чергу, з турботою ігуменів про стан здоров'я своїх підопічних.

Велика заслуга оо. Василян полягає у розвитку духовних семінарій Галицької митрополії. У 1907-1915 рр. оо. Василяни прийняли провід Станиславівської духовної семінарії, 1920-1925 рр. – Львівської духовної семінарії, а протягом 1924-1956 рр. керували семінарією у Загребі (Югославія) [13]. Виняток становила тільки Перемишльська єпархія, адміністрування якої, в силу різних обставин, Василяни так і не змогли очолити.

Таким чином, найбільш динамічними для Василянського Чину були 30-ті рр. ХХ ст., адже поряд з кількісним зростанням членів була налагоджена душпастирська, видавнича та наукова діяльність. Розквіт монашества на території Перемишльської греко-католицької єпархії призупинили Друга світова війна та прихід радянської влади.

Єпископ Й. Коциловський активно сприяв розвитку на території Перемишльської єпархії жіночого чернецтва. Досить плідною була діяльність Сестер Васильянок, які проводили виховну та навчальну роботу в дитячих захоронках, семінаріях, на семінарійних курсах тощо. Єпископ Йосафат Коциловський був покровителем Чину Сестер Васильянок, які мали дві великі гімназії для дівчаток у Дрогобичі й Яворові [4, с. 112]. Чимало з них (сестер Васильянок) вели окремі навчальні предмети у семінарії. Підтвердженням того, що Чин Сестер Васильянок окрім всього іншого виконував виховну функцію можна знайти на сторінках газети «Нова Зоря». Так, у 1926 р. відбулося святкування 300-літнього ювілею св. Священномученика Йосафата, у честь чого було виголошено відозву до народу і духовенства, в якій ішлося про те, що нинішнє покоління повинно подбати про скріплення культу св. Йосафата. Саме тому, вирішено побудувати храм св. Йосафата у Перемишлі: «Сьогорічне свято св. Йосафата нехай буде першим днем загальних громадних жертв на згаданий ювілейний храм в Його честь» [9].

Напередодні Першої світової війни у Перемишльській єпархії діяли два монастирі Сестер Василянок, а саме у Яворові, який очолювала ігуменя Йосафата Теодорович та у Перемишлі – настоятелька Зиновія Безушко. При монастирі у Яворові, який нараховував 14 сестер та 8 новичок, діяла дев'ятикласна школа, учительська семінарія для дівчаток та інтернат. Поряд з монахинями у школі працювало 14 світських учителів. При монастирі у Перемишлі діяв інтернат для дівчат [19, с. 387-388]. Саме з Яворова у 1911 р. на запрошення єпископа Сотера Ординського до Америки прибули перші українські монахині. Супроводжував їх священник з Станиславівської єпархії о. І. Баріш (1864-1913). Газета «Свобода», одна з найстаріших українських газет у діаспорі, 30 листопада 1911 р. написала: «Ті монахині будуть головно опікуватися нашими сиротами в Америці і на сю ціль віддав їм Преосвященний Владика «Сирітський Дім», куплений за 24 тис. доларів» [15].

Відповідно з шематизмом 1930 р. у Перемишльській єпархії діяло 4 монастирі Сестер Василянок, а саме у Яворові і Перемишлі (діяли напередодні Першої світової війни), у Дрогобичі та Висоцьку Нижнім (створені у міжвоєнний період). У монастирі у Яворові перебувало 6 хорових сестер та 19 домових. Ігуменя Емілія Тимочко разом з іншими монахинями особливо опікувалися приватною учительською семінарією для дівчат, школою вправ та інститутом для дівчат [21, с. 227]. Варто відзначити, що монастир Сестер Василянок у Яворові, як і монаші осередки у Словіті, Львові та Станиславові, не припиняв свого існування ні в період австрійського панування, ні в роки двох світових воєн.

Сестри Василянки прибули до Перемишля у 1902 р. з Яворова та розпочали виховну, педагогічну працю, а також відкрили інтернат для дівчат греко-католицького обряду. Напередодні Першої світової війни настоятелькою монастиря Сестер Василянок була Зиновія Безушко (1883-1963), яка з початком військових дій виїхала до Відня. Після повернення Зиновія Безушко очолювала монастиря у Перемишлі, а протягом 1916-1919 рр. – у Яворові. У 1926 р. вона виїхала до Америки, де стала настоятелькою монастиря у Філадельфії. У 1914 р. у монастирі Сестер Василянок у Перемишлі нараховувалося тільки 3 монахині, які опікувалися інтернатом для дівчат [19, с. 385].

У міжвоєнний період зросла кількість бажаючих вступити до чернечої спільноти у Перемишлі, тому постала потреба в організації новіціату. У 1928 р. у монастирі перебувало 4 домових сестер. Настоятелька монастиря Василія Сивч особливо опікувалася інтернатом для дівчат, в якому навчалося 13 учениць [20, с. 383]. У 1930 р. організація новіціату у Перемишлі дозволила окрім 4-ох домових сестер прийняти у монастир 4 новичок. Настоятелькою монастиря на той час була Амвросія Сивч, а інтернат для дівчат, який знаходився на вул. Сяновій Долішній, 5, очолювала сестра Александра Молчко [21, с. 227]. Монахині опікувалися дітьми-сиротами, надавали їм притулок, харчування, виховання та навчання.

Український історик Ярослав Ісаєвич (1936-2010) у 60-их рр. ХХ ст. записав спогади своєї мами Наталі Ісаєвич (Чабан) (1904-1982), родом з Стрия. Вона згадує, що під час навчання у 2-ій Державній семінарії у Перемишлі протягом 1924-1926 рр. проживала в інтернаті Сестер Василянок на вул. Сяновій Долішній. За помешкання і харчування батько платив 60 зол. за один місяць. У інтернаті, за словами Наталії, проживали переважно діти заможних батьків, а помешкання для сиріт оплачували товариства: «Але якщо кому давали допомогу, то робили це так, щоб ніхто про це не знав» [10, с. 892]. Тому, нерідко, діти-сироти були одягненні так само добре, як і всі інші. У своїх спогадах Наталя Ісаєвич зазначає, що «Виховательки-монахині були дуже добрі, вимогливі і справедливі, ніколи не сварили, а як коли робили зауваження, то дуже делікатно» [10, с. 893].

У 1920 р. у Дрогобичі по вул. Конарського (сьогодні вул. Музична, 3) почав діяти філіал Яворівського монастиря Сестер Василянок у якому нараховувалося до 10 монахинь. Цього ж року було засновано жіночу учительську семінарію, якою опікувалися Василянки. Дозвіл на діяльність семінарії від Міністерства віросповідань і народної освіти монахині отримали тільки через два роки, 7 серпня 1922 р., про що свідчать шкільні свідоцтва. Приватна жіноча учительська семінарія, якою опікувалися Василянки, припинила свою діяльність у 1936 р., що було пов'язано з невідповідністю статусу навчального закладу умовам шкільної реформи 1932 р.[7]. Остання передбачала реорганізацію семінарій в педагогічні ліцеї.

Сестри Василянки утримували у Дрогобичі також народну школу вправ, інтернат для дівчат та опікувалися захистом для сиріт. Всі ці установи разом з монастирем знаходилися в одному приміщенні до 1939 р., коли Галичина була окупована радянською владою. Та не зважаючи на складні і «тісні» умови, монахині не покидали своєї освітньо-виховної, благодійної, опікунської праці. У будинку, де у міжвоєнний період знаходився монастир Василянок, сьогодні діє музичне училище ім. В. Барвінського.

Велику увагу єпископ Й. Коциловський звертав на працю найчисельнішого Згромадження Сестер Служебниць Непорочної Діви Марії. У Перемишльській єпархії, в містечку Кристинополь, був матірний дім і новіціат цього згромадження. Єпископ часто відвідував цей дім, цікавився кількістю новачків, рівнем духовного життя. Згромадження опікувалося організацією та провадженням дитячих захоронок, а також доглядало за хворими, порядкувало у церквах, займалися господарством, що належало Згромадженню [14, с. 161].

Окрім того, Й. Коциловський взяв під опіку нове жіноче Згромадження Св. Йосифа, для якого було укладено спеціальний статут. Напередодні Другої світової війни це Згромадження нараховувало 50 сестер [22, с. 134-140]. Згромадження Сестер св. Йосифа Обручника (Йосифітки) заснував у 1898 р. Кирил Селецький, почесний криштоланин катедральної капітули, декан белзький і парох у Жужелі. Троє дівчата, що сформували перший дім у с. Цеблів, мали намір вступити до згромадження Сестер Служебниць у с.

Жужіль, однак їх туди не прийняли. До 1921 р. сестрами опікувався о. Кирило Селецький. З 1921 р. товариство перейшло під духовну опіку перемишльського єпископа Йосафата Коциловського та отців редемптористів. Варто зазначити, що спочатку свого існування згромадження мало офіційну назву Товариство святого Йосифа Обручника. У 1937 р. Товариство припинило свою діяльність, а його члени сформували монаше згромадження [17].

Мета згромадження полягала у піднесенні релігійного духу народу. Для цього закладалися захоронки для дітей, притулки для сиріт та інші заклади, в яких основна увага зверталася на релігійне виховання. Поряд з цим створювалися спеціальні гуртки для дівчат та невіст, на яких навчали правил християнського життя, а також надавали практичні навички з ткання, гаптування та вишивання. Сестри св. Йосифа не залишали поза увагою і хворих, забезпечуючи їм належний догляд та опіку, працювали у шпиталях та інших місцях згромадження хворих. Наприкінці 30-их рр. ХХ ст. на території Перемишльської єпархії діяло 30 монастирів, в яких проживало 180 сестер Йосифаток.

У міжвоєнний період справа опіки над дітьми-сиротами належала до однієї з найважливіших, а відтак греко-католицькі жіночі монаші спільноти особливу увагу звертали на опікунську діяльність. Свідченням цього є статистичні дані, вміщені у шематизмах. Більшість сирітських закладів та захоронок у міжвоєнний період діяли під опікою Сестер Служебниць. Так, станом на 1928 р. у Перемишльській єпархії нараховувалося 16 захоронок (742 дитини) та 4 сирітські захисти (54 дитини) [20, с. 384-386]. Під егідою Сестер Йосафаток у Перемишльській єпархії у 1928 р. діяло п'ять захоронок: у Цеблеві, у Боянці, Журавиці, Хлівчанах та у Яворові. А Сестер Св. Родини опікувалися тільки однією захоронкою в Улично [20, с. 387].

У 1930 р. діяло 16 захоронок, у яких працювало 67 Сестер Служебниць, а також 3 захисти – 14 Сестер Служебниць. Під егідою Сестер Йосафаток функціонувало шість захоронок: у Цеблеві, Боянці, Журавиці, Сурухові, Хлівчанах та Яворові [21, с. 228]. У 1937 р. кількість захоронок збільшилася у двічі (1928 р. – 16, 1930 р. – 16, 1937 р. – 30 захоронок). У 30-ти захоронках працювали 123 Сестер Служебниці.

Таким чином, греко-католицькі монаші спільноти не припиняли своєї діяльності у період між двома світовими війнами, налагодивши душпастирську та виховну працю. У Перемишльській єпархії у період Другої Речі Посполитої діяли чоловічий Чин святого Василя Великого, а також жіночі Згромадження Сестер Василянок, Згромадження Сестер Служебниць та Сестер святого Йосифа. Не зважаючи на те, що монастирі не знаходилися під юрисдикцією єпископів, владика Й. Коциловський здійснював опіку над чернечими спільнотами. Особливо активно діяли жіночі спільноти, які ретельно дотримувалися чернечих обітниць, опікувалися дитячими захоронками, захистами та дбали про духовне і релігійне життя вірних. Подальшого

наукового дослідження потребує питання умов повсякденного життя греко-католицьких черниць Перемишльської єпархії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Arhiwum Państwowe w Przemyślu (APP), Zespół 142 ABGK, Sygn. 5353 Zezwolenia na zabawy w dniach zakazanych. Sprawy Komisij Ochrony Zabytków przy Ordynariuszu Grec.kat. w Przemyślu. Zjazdy dekanalne / soborczyki / Sprawy diaków. Regulacje parafii. Sprawy metrykalne. Wizytacje dziekanske parafii. – 718 s.
2. Ваврик М., ЧСВВ. По Василянських монастирях. – Торонто-Канада: Видавництво ОО. Василян, 1958. – С. 61
3. Василянський студійний дім у Перемишлі // <http://wsd-osbm.tripod.com/monastyr.html>
4. Великий А. Нарис історії згромадження Сестер Служебниць НДМ / А. Великий. – Рим: Видавництво сестер Служебниць, 1968. – 767 с.
5. Вороняк І. Крехівський монастир: воскресіння віри // «Суботня Пошта». – 14 листопада. – 2009 [електронний ресурс] – режим доступу: http://risu.org.ua/ua/relig_tourism/krayeznavstvo_digest/33001/.
6. Гайковський М. УГКЦ в часи митрополитування Андрея Шептицького / М. Гайковський // Київська Церква. – 2001. – №2-3. – С. 32-48 (с. 36-37)
7. Галів М., Чава І. Середні навчальні заклади у Дрогобичі (1919-1939 рр.) // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2016. – Вип. 16. – С. 21-32
8. Записки Чина св. Василя Великого: Секція 2. – Том XI (XVII). – Вип. 1-4. – Рим, 1982. – 562 с. С. 38
9. Збірний пам'ятник 300-літнього ювілею св. святомученика Йосафата // Нова Зоря. – 1926. – 28 падолиста. – 1926. – ч. 26. – С. 2
10. Ісаєвич Я. Наталя Ісаєвич (Чабанівна). Стрий і Перемишль. Картки споминів // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – 2006/2007. – Вип. 15. – С. 892
11. Лукань Р., ЧСВВ. Список книжок видавництва ЧСВВ в Жовкві // Записки ЧСВВ. – Том V (XI). – Вип. 1-4. – Рим, 1967. – С. 389-440
12. Маслій О. Д. Жіночі чернечі спільноти УГКЦ у Галичині (1946-1989) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук. – Івано-Франківськ, 2016. – 20 с.
13. Нарис історії Василянського Чину Святого Йосафата. – Рим: Видавництво ОО. Василян, 1992. – 646 с. С. 357
14. Пилипів І. В. Греко-католицька церква у суспільно-політичному житті Східної Галичини (1918-1939 рр.) : монографія / І. В. Пилипів. – Тернопіль : Економічна думка, 2011. – 440 с. С. 161
15. Сестри-Василянки у Америці // Свобода. – 1911. – 30 листопада. – Ч. 50. – С. 1
16. Стасюк І. М. Греко-католицьке жіноче чернецтво Станиславівської єпархії (кінець ХІХ – перша половина ХХ ст.): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук. – Івано-Франківськ, 2014. – 16 с.
17. Українська Греко-Католицька Церква. Офіційний інтернет-сайт // http://old.ugcc.org.ua/ukr/church_in_action/ugcc_chyну/#15
18. Цьорох С. Погляд на історію та виховну діяльність Сестер Василіанок / С. Цьорох. – Рим, 1964 – 254 с.
19. Шематизмъ всего греко-католицького клира злучених єпархій Перемьської, Самборської, Сяноцької на рокъ Божий 1914. – Перемишль : За печатия гр. кат. Капітулы, 1914. – 398 с.
20. Шематизм греко-католицького духовенства злучених єпархій Перемьської, Самбірської, Сяницької на рік Божий 1928. – Перемишль : Відбито в печатні греко-катол. Капітулы, 1928. – 420 с.

21. Шематизм греко-католицького духовенства злучених єпархій Перемиської, Самбірської, Сяніцької на рік Божий 1930. – Перемишль : Відбито в печатні греко-католичеської Капітули, 1930. – С. 226-227

22. Шематизм греко-католицького духовенства злучених єпархій Перемиської, Самбірської, Сяніцької на рік Божий 1936. – Перемишль : Накладом греко-католичеської Капітули, 1936. – 162 с. С. 134-140

Ihor Pylypiv, Tetyana Goran

GREEK CATHOLIC MONASTIC COMMUNITY OF PRZEMYSL DIOCESE IN THE INTERWAR PERIOD (1919-1939 YEARS.)

The article analyzes the activities of Greek Catholic monastic communities of the diocese of Przemyśl in the interwar period. It is established that in the process of raising the religious spirit of the Ukrainian people a special role have played Basilians, who were under the direct care of Bishop Kotsylovskiy and paid great attention to the pastoral and educational activities. Characterized the activity of women's congregations, the most numerous of which was the Congregation of the Sisters Servants Mary Immaculate. It is established that under the spiritual leadership of the Bishop Kotsylovskiy operated congregation of St. Joseph conducted an active educational and charitable activities.

Keywords: *Greek Catholic Church, Przemyśl diocese, the Congregation, the Rank of St. Basil the Great monastery.*